

Rola samorządu terytorialnego w zakresie ochrony ludności (gmina, powiat)

Ochrona ludności polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa ludziom, mieniu i środowisku – w razie wystąpienia zagrożeń spowodowanych zarówno działaniem sił przyrody (klęski żywiołowe) i rozwojem cywilizacyjnym (awarie, katastrofy), jak również działaniami wojennymi i terrorystycznymi. Umownie ochrona ludności obejmuje cztery etapy działań:

- zapobieganie, czyli przedsięwzięcia minimalizujące straty, a w tym: prace legislacyjne, planowanie, tworzenie zapasów, budowa struktur organizacyjnych, realizacja budowli i systemów zabezpieczających (ukrycia, schrony, wały przeciwpowodziowe, kontrola graniczna i przewozowa itp.).
- osiągnięcie gotowości, a w tym: prowadzenie badań, doskonalenie służb ratowniczych, ich wyposażenie, edukacja społeczeństwa, szkolenie i ćwiczenia, opracowywanie procedur działania.
- reagowanie na zagrożenia, a w tym: organizowanie ośrodków kierowania i koordynacji, poszukiwanie i udzielanie pomocy poszkodowanym, likwidacja ognisk zagrożeń, mobilizowanie służb ratowniczych i ochotników, informowanie władz, środków masowego przekazu i społeczeństwa.
- odbudowa, czyli przywracanie stanu normalnego, a w tym: szacowanie strat, informowanie o prawach i obowiązkach, sprawne administrowanie, aktywizacja odbudowy zniszczeń i uszkodzeń, analizowanie potrzeb i realizacja zobowiązań, zapewnienie pomocy społecznej, precyzowanie wniosków.

Do zadań ochrony ludności należy między innymi określić zagrożenia, przeciwdziałać ich powstawaniu oraz zapewnić ochronę ludności w okresie zagrożeń, w tym w czasie wojny, a także organizacja i zapewnienie funkcjonowania systemu zarządzania kryzysowego. Terenowymi organami ochrony ludności są wojewodowie, starostowie, wójtowie lub burmistrzowie (prezydenci miast). Do zakresu działania terenowych organów ochrony ludności należy między innymi:

- a) w powiecie: określanie zagrożeń oraz planowanie zapobiegania im na administrowanym obszarze, monitorowanie i alarmowanie ludności oraz koordynowanie działań ratowniczych i porządkowo – ochronnych oraz zarządzanie w sytuacjach kryzysowych przy pomocy powiatowego centrum zarządzania kryzysowego;
- b) w gminie: lokalizacja źródeł zagrożeń, ich likwidacja i usuwanie skutków, monitorowanie i alarmowanie ludności, koordynowanie działań ratowniczych oraz kierowanie siłami ratowniczymi i ewakuacją ludności przy pomocy gminnego zespołu reagowania, mobilizacyjne przygotowanie do rozwinięcia służb dla realizacji zadań ochrony ludności cywilnej w okresie wojny, organizacja szkolenia ludności w dziedzinie powszechnej samoobrony.